

**ՀՀ ԿՐԹՈՒԹՅԱՆ, ԳԻՏՈՒԹՅԱՆ, ՄՇԱԿՈՒՅԹԻ ԵՎ ՍՊՈՐՏԻ ՆԱԽԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆ
ՎԱՆԱՉՈՐԻ Հ. ԹՈՒՄԱՆՅԱՆԻ ԱՆՎԱՆ ՊԵՏԱԿԱՆ ՀԱՄԱԼՍԱՐԱՆԻ
ՀԻՄՆԱԴՐԱՄ**

Հաստատված է ամբիոնի նիստում

—Օտար լեզուների և գրականության
ամբիոնի անվանումը

Ամբիոնի վարիչ թ.Վ. Թադևոսյան

/Ա.Ա.Հ/

Արձանագրություն № 2

«18» 09 2023 թ.

ՕԼԳ/Բ-065 «Գործնականինշյունաբանություն»ԴԱՍԸՆԹԱՑԻ

Դասից դասընթացի անվանում

ՈՒՍՈՒՄՆԱՄԵԹՈԴՈՒԱԿԱՆ ՓԱԹԵԹ

Մասնագիտություն՝

023102.00.6 Օտար լեզու և գրականություն

/դասից մասնագիտության լրիվ անվանումը/

Կրթական ծրագիր՝

023102.02.6 Անգլերեն լեզու և գրականություն

/դասից կրթական ծրագրի լրիվ անվանումը/

Որակավորման աստիճան՝

բանասիրության բակալավր

/բակալավր, մագիստրատուրա/

Ամբիոն՝

Օտար լեզուների և գրականության ամբիոն

/ամբիոնի լրիվ անվանումը/

Ուսուցման ձևը՝

Առկա

/առկա, հետակա/

Կուրս/կիսամյակ

առկա, 1-ին կուրս I կիսամյակ

Դասախոս(ներ)

Ա. Դանիելյան

/անուն, ազգանուն/

Էլ. հասցե/ներան.danielyan@mail.ru

Վանաձոր- 2023թ.

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹՅՈՒՆ

1.	Դասընթացի դերը և տեղը կրթական ծրագրում	3
2.	Դասընթացի նպատակը և խնդիրները	3
3.	Դասընթացին մասնակցելու նախնական մուտքային գիտելիքները, կարողությունները և հմտությունները	4
4.	Դասընթացի կրթական վերջնարդյունքները	...
5.	Դասընթացի դերը կրթական ծրագրի շրջանավարտների գիտելիքների, կարողությունների և հմտությունների ձևավորման հարցում ըստ աշխատաշուկայի պահանջների	...
6.	Դասընթացի ծավալը, ուսումնական աշխատանքի տեսակները, արդյունքների ամփոփման ձևերը	...
7.	Ուսումնական աշխատանքները տեսակները	...
8.	Դասավանդման մեթոդներ	...
9.	Ուսումնառության մեթոդները	...
10.	Դասընթացի համառոտ բովանդակությունը, ուսումնական աշխատանքի ծավալը	...
11.	Ուսումնամեթոդական գրականության ապահովման քարտ	...
12.	Դասընթացիուսումնամեթոդականքարտ.....	...
12.1.	Դասախոսություններիուսումնամեթոդականքարտ	...
12.2.	Գործնական աշխատանքների /սեմինար պարապմունքների ուսումնամեթոդական քարտ.....	...
12.3.	Լաբորատորաշխատանքներիուսումնամեթոդականքարտ.....	...
12.4.	Ինքնուրույն աշխատանքների ուսումնամեթոդական քարտ	...
13.	Դասընթացի նյութատեխնիկական միջոցների ապահովում.....	...
14.	Գնահատում.....	...
14.1.	Ուսանողների գիտելիքների ստուգում.....	...
14.2.	Հարցաշար.....	...
14.3.	Գնահատմանչափանիշներ.....	...
15.	Դասընթացի համառոտ նկարագրիչ.....	...

ԲԱՑԱՏՐԱԳԻՐ

1. Դասընթացի դերեւ տեղը կրթական ծրագրում¹.

«Գործնական հնչյունաբանություն»դասընթացըկարևորվումէ ժամանակակից կրթության բնագավառումմասնագետներիպատրաստմանգործքնթացում,ներառված է023102.00.6 կրթական ծրագրիուսումնական պլանի «Հատուկ մասնագիտական» կրթամասում:

2. Դասընթացի նպատակը և խնդիրները.

2.1. Դասընթացի նպատակն է.

- ուսանողներին ամբողջական պատկերացում տալ անզլերենի հնչյունական համակարգի ձևավորման և արտասանական առանձնահատկությունների, բանավոր խոսքի և գրավոր տեքստերի հնչյունական և հնչյունաբանական կառուցվածքի մասին:
- ծանոթացնել ժամանակակից անզլերեն լեզվի հնչյունաբանության կարևորագույն հիմնախնդիրների հետ:
- նախապատրաստել նրանց ավելի նորմատիվային արտասանության և անզլերեն խոսքի տարբեր ոճերի մեջ ազատ կողմնորոշվելու ունակությանը:
- ուսանողներին ամբողջական պատկերացում տալ անզլերենի հնչյունական համակարգի ձևավորման վերաբերյալ
- ծանոթացնել արտասանական առանձնահատկություններին:
- լեզվի զարգացման օրինաչափությունների վերաբերյալ գիտելիքների փոխանցում ուսանողներին:
- առարկայի չափանիշների հետազոտության շրջանակներում հմտությունների և կարողությունների ձևավորում ուսանողների մոտ:
- լեզվական իրողությունների համեմատության և վերլուծելու ունակությունների ձեռքբերում ուսանողների կողմից:
- ուսանողների մոտ ձևավորել արտասանական ունակություններ:
- ամրապնդել բանավոր վերաբտադրելու և զանազան վերլուծությունների ենթարկելու հմտությունները,որոնք ավելի են դյուրին դարձնում անզլերեն լեզվի տիրապետումը:
- ձևավորել անզլերեն լեզվի խոսքային գործունեության բոլոր հմտությունները, որը ենթադրում է հնչյունական, վանկային, շեշտային, ռիթմային և հնչերանգային մեխանիզմների ձևավորում:

2.2. Դասընթացի խնդիրներն են.

- Սովորեցնելլեզվի հնչյունաբանական միավորները (ձայնավոր և բաղաձայն հնչյուններ, երկինշյուններ, վանկ, շեշտ):
- Բացատրել հնչյունաբանության օրինաչափությունները:

¹ Ներկայացվում է դասընթացի կարևորությունը տվյալ կրթական ծրագրի խնդիրների լուծմանհարցում և տեղը ուսումնական պլանում ըստ կրթաբլոկների

- Գաղափար տալ ուղղագրության և ուղղախոսության, ինչպես նաև հնչյունափոխության վերաբերյալ:
  - Ուսուցանել լեզվի վանկային համակարգը, վանկի դերն ու նշանակությունը:
  - Սովորեցնել ուսանողներին կատարել բառի և նախադասության արտասանությանը առնչվող հետազոտություններ, վերլուծություններ և կատարել եզրահանգումներ ըստ արդյունքների:
  - Սովորեցնել ուսանողներին վերլուծել առարկայի առանձնահատկությունները լեզվաբանության ուսումնասիրության համատեքստում:
  - Ներկայացնել անզլերենի հնչյունական համակարգի պատմական գարգացման միտումները:
  - Քննարկել անզլերենի արտասանական բազային և հնչյունական համակարգի ուսումնասիրության մեթոդներն և ուղղությունները:
  - Նկարագրել հին, միջին և նորագույն անզլերենի փուլերին բնորոշ լեզվական առանձնահատկությունները:
  - Վերլուծել անզլերեն հնչյունների ծագումսաբանությանն առնչվող հարցեր և դրանց կառուցվածքային առանձնահատկություններ:
3. Դասընթացին մասնակցելու նախնական մուտքային գիտելիքները, կարողությունները և հմտությունները /դասընթացները/.....
- «Գործնական հնչյունաբանություն»դասընթացին մասնակցելու կարևոր նախապայման է ուսանողների նախկինում ձեռք բերված գիտելիքների, կարողունակությունների և հմտությունների առկայությունը, նախնական գիտելիքներ անզլերեն լեզվից՝ ավագ դպրոցի չափորոշիչներին համապատասխան
- կամ
- «Գործնական հնչյունաբանություն»դասընթացին մասնակցելու կարևոր նախապայման է ուսանողների գիտելիքների և հմտությունների առկայությունը **023102.00.6** մասնագիտության բակալավրի կրթական ծրագրում ուսուցանվող «Անզլերեն լեզու», «Գործնական քերականություն», «Բանավոր խոսքի հմտություն»առարկաներից:

4. Դասընթացը ձևավորում է հետևյալ կրթական վերջնարդյունք(ներ)ը² և /կամ

²<http://www.vsu.am/karg/ararkayakan-nkaragir-17.pdf>

Լրացվում է «Առարկայի նկարագրի մշակման ռազմավարության» կոմպետենցիաների ցանկին

կոմպետենցիաները.

«Գործնական

հնչյունաբանություն»դասընթացիուսումնասիրմանարդյունքումուսանողի ակնկալվողվերջնարդյունքներնեն.

1. իմանա անգլերեն լեզվի հնչյունների դասակարգումը և նրանց առանձնահատկությունները, հնչյունական տառադարձման համակարգը, հնչյունափոխության օրինաչափ փոփոխությունները, հնչյուն և հնչույթ հասկացության տարբերությունները, հնչյունների կազմավորման մեխանիզմը, անգլերեն լեզվի տոնները
2. կարողանա տարբերակել նախադասության հնչերանգը և ռիթմական խմբերը, հարցական նախադասությունների տեսակները, հասկանալ զեղչված անդամներով նախադասությունները, փոխկապակցված հարցերի շարքը, ինչպես նաև տարբերակել պաշտոնական և ոչ պաշտոնական տեղեկատվությունը
3. տիրապետի նախադասության հնչերանգի հիմնական տեսակներին (հանդարտ, բարձրացող, իջնող, բարձրացող-իջնող), արտասանական սիմաներից խոսափելու լեզվական կարողություններին ու հմտություններին, ինչպես նաև հասկանա ուսումնական տեսֆիլմերում հնչող երկխոսությունները և տարբերակի խոսողի վերաբերմունքը ներկայացվող տեղեկատվության վերաբերյալ
4. իմանա անգլերեն լեզվի հնչյունական համակարգի մասին, որն անհրաժեշտ է անգլերենի՝ որպես օտար լեզվի դասավանդման համար,
5. իմանա անգլերեն լեզվի հնչյունական և առողանական առանձնահատկությունների կայուն հմտություններ՝ դրսնորման բանավոր և գրավոր ձևերում,

Դասընթացիուսումնասիրմանարդյունքումուսանողձեռքկերիհետևյալկոմպետենցիաները.

Ա)Ընդհանրական կոմպետենցիաներ

Գործիքային կոմպետենցիաներ (ԳԿ)

ԳԿ1 վերլուծելու և սինթեզելու ունակություն,

ԳԿ4 մասնագիտական ոլորտի գիտելիքների հիմունքներ,

ԳԿ9 ինդիքների լուծում,

ԳԿ10 որոշումների ընդունում:

Համակարգային կոմպետենցիաներ (ՀԿ)

ՀԿ1 գիտելիքները գործնականում կիրառելու կարողություն,

ՀԿ2 հետազոտություններ կատարելու ունակություններ,

ՀԿ3 սովորելու ունակություն,

ՀԿ8 ինքնուրույն աշխատելու ունակություն,

Բ)Առարկայական (մասնագիտական) կոմպետենցիաներ (ԱԿ)

ԱԿ2 հստակ հաղորդել ստացված հենքային գիտելիքները,

ԱԿ4ցուցաբերել առարկայի ընդհանուր կառուցվածքի և առանձին մասերի միջև կապերի իմացություն,

ԱԿ6կիրառել տվյալ առարկային բնորոշ մեթոդները,

ԱԿ11տիրապետեն ինքնուրույն հետազոտության մեթոդներին և կարողանան մեկնաբանել հետազոտության արդյունքները,

ԱԿ14տիրապետեն տվյալ մասնագիտական մակարդակում պահանջվող կոմպետենցիաներին:

5. Դասընթացի դերը կրթական ծրագրի շրջանավարտների գիտելիքների, կարողությունների և հմտությունների ձևավորման հարցում ըստ աշխատաշուկայի պահանջների³.

«Տեսական հնչյունաբանություն»դասընթացից ձեռք բերված գիտելիքներն և հմտությունները շրջանավարտը կարող է կիրառելիր մասնագիտական գործունեության ընթացքում, կրթական հաստատություններում աշխատելու, նաև ասպիրանտուրայում կրթությունը շարունակելու և կրթության բնագավառում գիտական հետազոտություններ կատարելու նպատակով:

6. Դասընթացի ծավալը,ուսումնական աշխատանքի տեսակները, արդյունքների ամփոփման ձևերը

Չափանիշ	Առկա ուսուցման համակարգ	Հեռակա ուսուցման համակարգ
Դասընթացիընդհանուրաշխատատարությունը(կրեղիտ /ընդհանուր ժամաքանակ)	3 կրեղիտ/90 ժամ	

Աշխատանքի տեսակը	Ժամաքան ակ	Ժամաքան ակ
Դասախոսություն		
Գործնական աշխատանք		
Սեմինար պարապմունք		
Լաբորատորաշխատանք		
Ինքնուրույնաշխատանք		
Ընդամենք		
Ստուգման (ստուգարք/ընթացիկքնություն/հանրագումարայինքնություն)	ձևը	

³Նշվում է, թե տվյալ դասընթացի յուրացման, ամփոփման արդյունքում ձեռքբերված գիտելիքները, հմտությունները և կարողությունները աշխատաշուկայի որ բնագավառներում և ոլորտներում կարող է շրջանավարտը կիրառել

7. Ուսումնական աշխատանքների հետեւակները⁴.

- **Դասախոսությունը** դասախոսի կողմից դասընթացի ծրագրի շրջանակներում գիտական-տեղեկատվական թեմայի վերաբերյալ տրամաբանորեն կառուցված, հետևողական ու պարզ խոսքի շարադրանքն է, որի նպատակն է ուսանողին տալ համապարփակ գիտելիքներ: Դասախոսը վերլուծում, մեկնաբանում է թեմայի առավել կարևոր, դժվար ընկալելի, հանգուցային հարցերը: Դասախոսությունը ուսանողի առջև ուրվագծվող գիտական մի ձանապարհ է, որը նա կարող է միայն անցնել գիտական գրականության ընթերցանության, ուսումնական բնույթի այլ պարապմունքների և ինքնուրույն կատարած աշխատանքների շնորհիվ: Դասախոսը պետք է խթանի ուսանողի ակտիվ իմացաբանական գործունեությունը, նպաստի նրանց ստեղծագործական մտածողության ձևավորմանը: Ուսանողը նույնպես պետք է լինի դասախոսության ակտիվ մասնակից: Ուսանողը դասախոսությանը ներկայանալուց առաջ պետք է ծանոթացած լինի տվյալ դասին ներկայացվող թեմային, որպեսի կարողանա մասնակցել ուսումնական գործընթացին:
- **Գործնականաշխատանքների** ժամանակ ուսանողը կատարում է լսարանային աշխատանք՝ դասախոսի անմիջական ղեկավարման ներքո: Գործնական պարապմունքները անցկացվում են գործնական խնդիրների լուծման, առաջադրանքների իրականացման, թեստերի, իրավիճակային վերլուծությունների, գործարար խաղերի, խմբային աշխատանքների, տնային առաջադրանքների, ուղեղային գրոհների, ինտերակտիվ ուսուցման միջոցով՝ տեսական գիտելիքները կիրառելու, գործնական ունակությունների և հմտությունների ձեռքբերման և ամրապնդման նպատակով: Դասախոսն առաջադրում է գործնական պարապմունքների թեման, նպատակը, խնդիրները, այն հարցերը, որոնք պետք է լուծել գործնական պարապմունքի ընթացքում, գործնական պարապմունքի անցկացման մեթոդները և պատասխանում է ուսանողների տված հարցերին:
- **Մեմինար պարապմունքները** խմբային պարապմունքների հիմնական տեսակներից է, որի ընթացքում ուսանողը սովորում է բանավոր շարադրել նյութը, պաշտպանել իր տեսակետները և եզրահանգումները: Մեմինարի ընթացքում ուսանողները քննարկում, պատասխանում են թեման, զեկույցները և ռեֆերատները, որոնք հանձնարարել է դասախոսը:
- **Մեմինարին պատրաստվելու համար անհրաժեշտ է ուսումնասիրել հիմնական և լրացուցիչ գրականություն տվյալ թեմայով:** Գրականության ուսումնասիրությունից և համառոտագրումից հետո պետք է կազմել պլան՝ բանավոր պատասխանի համար, ապա մտածել ելույթի բովանդակության հարցադրումների և պատասխանների մասին:

⁴Թողել այն տեսակը, որը տվյալ դասընթացի դասավանդման համար նախատեսված է: Դասավանդողը կարող է նկարագրությունը փոխել կամ լրացումներ կատարել:

- **Լաբորատորաշխատանքները** նպաստում են տեսական նյութի առավել լավ յուրացմանը և ամրապնդմանը: Լաբորատոր աշխատանքները նպատակ ունեն ամրապնդելու ուսումնասիրվող թեմաների տեսական դրույթները, ուսանողներին ուսուցանելու փորձարարական հետազոտությունների մեթոդները, հաղորդելու ինքնուրույն վերլուծության, տվյալների ամփոփման, լաբորատոր սարքավորումների, համակարգիչների, սարքերի, էլեկտրոնային ծրագրերի հետ աշխատելու փորձ և հմտություններ: Լաբորատոր աշխատանքն անցկացման համար ուսանողը պարտավոր է ուսումնասիրելթեմային վերաբերող տեսական նյութը (դասախոսություն, համապատասխան գրականություն) և փորձի, հետազոտության մեթոդոլոգիան:
- Դասախոսի հսկողությամբ ուսանողը իրականացնում է փորձը, հետազոտությունը, գրանցում է արդյունքները և կատարում (գրանցում) համապատասխան եզրակացություն
- **Ինքնուրույն աշխատանքը** ուսանողների ուսումնական, գիտահետազոտական աշխատանքն է, որն իրականացվում է դասախոսի առաջադրանքով և մեթոդական դեկավարությամբ, բայց առանց նրա անմիջական դեկավարության:
- Ինքնուրույնաշխատանքի տեսակներնեն⁵
- **Ուժեքատ** – ուսանողների ինքնուրույն գրավոր, որտեղուսանողը շարադրում է որևէ հարցիկամթեմայի հությունը՝ հենվելով գրականադրյուրների վրա (դասազրքեր, ձեռնարկներ և այլն):
- **Գործարարխաղեր** – պայմանական իրավիճակներում սոցիալ-տնտեսական համակարգերի և մարդկանց մասնագիտական գործունեության կառավարման գործընթացներին մասնակեղծային մոդելավորում՝ առաջցողի հիմնախնդիրների ուսումնասիրման և լուծման պատակով:
- **Էսուե** – արձակատեղծագործություն՝ քննադատության և լրագրության ժամանակաշրջանում:
- **Վլորսեղան** – ինքնուրույն աշխատանքի համար է թեմատիկան ավելի համարդիր ուսումնական գործունեություն:
- **Կոնկրետիրավիճակների վերլուծություն** – ուսանողների հակտիվ գործունեության կազմակերպման ամենաարդյունավետ և տարածված ներիցմեկն է, որը զարգացնում է մասնագիտական և կեցության ընթացքը երիտարբերող տարբերակի հարցերի վերլուծության կարողությունը:
- **Նախագծերի մեթոդ** – ուսումնածանաչողական, ստեղծագործական կամ խնդիրական աշխատանքների մեջ գործունեության առաջնային գործունեության տեսակ է, սովորող գործընկերների միջև, որոնք ունեն ընդհանուր պատահ և համաձայն եցվածմիջոցներ՝ ուղղված ուսումնական մանկամորությունների հակերպման:
- **Հարցինախապատրաստման մոդելեր** – կամավորության սկզբունքով լրացնական տրամադրության առաջնախապատրաստում է տվյալառարկայից քննության կամ ստուգարքի հարցերի հարպա-

⁵Թողել այն տեսակը, որը տվյալ դասընթացի դասավանդման համար նախատեսված է: Դասավանդողը կարող է նկարագրությունը փոխել կամ լրացներ կատարել:

տասխանների փաթեթը: Քննությունից (ստուգարքից) 1 շաբաթառաջնահանձնում է փաթեթը դասախոսին, որը ստուգում է այդնյութերը և որոշում դրանց համապատասխանությունը ըստ վալատարկայի բովանդակությանը:

- **Բնընությունաշխատանքիամացանցում** – նորուեղեկատվական տեխնոլոգիան երկարող է նօգտագործվել հետևյալն պատակներով՝ համացանցում անհրաժեշտ է կատվության որոնման համար, երկխոսություն համացանցում, թեմատիկ ցանցային էջերի օգտագործում:
- **Աշխատանքային տեսք** – նախատեսված է ուսանողներին քննությունաշխատանքների համար և թույլ է տալիս գնահատելու սումմական նյութի յուրացման աստիճանն ուսանողների կողմից:
- **Գեկույց** – որևէ զիտական կամ հետազոտական թեմայի շուրջ կատարած եզրակացությունների, ստացած արդյունքներին երկայացումունությունից:
- **Հարցազրույց** – վերահսկող ության միջոց, որը կազմակերպվում է որպես հասարակությունը ցույց տալու աշխատանք՝ կապված այս համայնքի հետ, ուսանողների միջև և նախատեսված է հատակեցնելու սանողների գիտելիքների շրջանակը կրետերեմայի, հարցի վերաբերյալ:

8. **Դասավանդման մեթոդներն են՝** հիմնահարցային դասախոսություն, դասախոսություն-երկխոսություն, դասախոսություն-քննարկում, թեմատիկ սեմինար, սեմինար-քանավեճ, գործնական աշխատանք՝ անհատական աշխատանք, գործնական աշխատանք՝ խմբային աշխատանք, ուսուցում գործողությամբ (action learning), իրավիճակային խնդիրների վերլուծություն, գործարար խաղեր....
9. **Ուսումնառության մեթոդներն են՝** մտքերի քարտեզագրում, թիմային քննարկում, իրադրությունների վերլուծություն, ալգորիթմների և հրահանգների կազմում, աղյուսակների և դասակարգման համեմատման և համակարգման սխեմաների կազմում, փորձի/հետազոտության արդյունքների վերաբերյալ եզրակացության ներկայացում....

⁶ Ներկայացված են օրինակներ: Դասավանդողը կարող է նկարագրությունը փոխել կամ լրացումներ կատարել: 7 Ներկայացված են օրինակներ: Դասավանդողը կարող է նկարագրությունը փոխել կամ լրացումներ կատարել:

10. Դասընթացի համառոտ բովանդակությունը, ուսումնական աշխատանքի ծավալը՝ ըստ բաժինների և թեմաների⁸.

Թիվ	Թեմա (մոդուլ ?)	Ուսումնականաշխատանքի ծավալը լր և տեսակները				Ժիամանակակից աշխատանքի գործառնությունը
		Անգլ.	Անգլ.	Անգլ.	Անգլ.	
	Մոդուլ I					
1	Introduction. The Phonetic System of the English Language. Letters and Sounds			2		Mark Hancock, English Pronunciation in Use Intermediate
2	The organs of speech and their functions. Dialogues. Tongue twisters. Letters and Sounds			4		Peter Roach ,English Phonetics and phonology, Cambridge
3	Classification of English Vowel Phonemes			2		

⁸Նման է օրացուցային պլանին

4	Classification of English Consonant Phonemes Articulation of English Vowels and Consonants			4		A Practical course in English Phonetics , M.A. Sokolova,
5	Junction of Speech Sounds			2		“Sheep or ship”, an intermediate pronunciation course, Ann Baker
6	Modifications of Phonemes in Connected Speech The Mechanism of Articulatory Transition of Phonemes in Connected Speech. Assimilation. Reading Practice. Tongue twister.			4		
7	Elision. Dialogues. Tongue twisters. Letters and Sounds			2		
8	Elision and Reduction. Sound Alternations.			4		

9	Linking /r/. Combining Sounds Sound Alternations.			2	
10	Syllable Formation. Reading Practice. Tongue twister. Combining Sounds			4	
11	Syllable Formation. Syllable Division. Syllable. The Phenomenon of the Syllable			2	
12	The Nature of Word Stress. Types of Word Stress. Degrees of Word Stress.			4	
13	Combining Sounds			2	
14	Placement of Word Stress			2	
15	Sentence Stress and Rhythm. Definition of Intonation.			2	

11. Ուսումնամեթոդական գրականության ապահովման քարտ

հ/հ	Անվանումը/հեղինակ	Հրատարակությանտարի
Պարտադիրգրականություն (ՊԳ)		
1.	A Practical coursein EnglishPhonetics, M.A. Sokolova,	2002
2.	Peter Roach ,English Phonetics and phonology, Cambridge,	1995
3.	Peter Roach, ,Phonetics, Oxford	2009
4.	Mark Hancock, English Pronunciation in Use Intermediate	2012
5.	J.O.Catford ,A practical introduction to phonetics, Oxford,	1988
6.	O`Connor, ,Phonetics, Great Britain	1973
7.	Теоретическаяфонетикаанглийскогоязыка [Текст]: учебно-практическоепособие / сост. А.В. Зырянова.	2016
Լրացուցիչգրականություն(ԼԳ)		
1.	H.G.Widdowson ,Linguistics, Oxford	2009
2.	V. Vassilyev ,English Phonetics, Moscow	1980
Համացայինտեղեկատվականպաշարներ (ՀՏՊ)/ Էլեկտրոնային աղբյուրներ (ԷԱ)		
1.	Wikipedia	
2.		

12. Դասընթացիուսումնամեթոդականքարտ

12.1. Գործնական աշխատանքների /սեմինար պարապմունքների ուսումնամեթոդական քարտ

	<i>ԹԵմա</i>	<i>Ուսումնասիրվող հարցեր</i>	<i>Ժամաքանակ</i>	<i>Սովորական լի</i>	<i>Գրականություն</i>
1	1.1 Introduction to Phonetics 1.2 Organs of Speech and their Functions	1. What parts does the palate (tongue) consist of? 2. Where are the vocal cords situated? 3. Under what conditions does the flow of air cause the vocal cords to vibrate? 4. What speech sounds are produced when the vocal cords are apart (drawn together)? 5. What conditions make it possible for the flow of air to pass out through the mouth (nasal) cavity? 6. What active (passive) organs of speech do you know?	6	interactive	1.“English Phonetics.” A Practical Course (1996) by M. A. Sokolova.
2	2.1 Classification of Speech Sounds. 2.2 Classification of English Consonant Phonemes	1.How can we accurately transcribe speech sounds? 2.What speech organs are involved in speech production? 3.How do we manipulate the flow of air to produce sounds?	6	interactive	Mark Hancock, English Pronunciation in Use Intermediate
3	3.1 Classification of English Vowel Phonemes	1. What is phonology? 2. What methods of phonological	4	interactive	

	3.2 Articulation of English Vowels and Consonants	<p>investigation do you know? How are phonemes discovered?</p> <p>3. What is the difference between phonemes and allophones?</p> <p>4. What types of allophones do you know?</p>		interactive	
4	<p>4.1. The Mechanism of Articulatory Transition of Phonemes in Connected Speech.</p> <p>4.2. Assimilation. Types of Assimilation.</p> <p>4.3. Elision and Reduction.</p> <p>4.4. Sound Alternations.</p>	<p>1. What are the three stages of articulation of a speech sound?</p> <p>2. What is the merging of stages?</p> <p>3. What is the interpenetration of stages?</p> <p>4. What is assimilation, adaptation, elision, reduction?</p>	6	interactive	
5	<p>5.1. The Phenomenon of the Syllable.</p> <p>5.2. Syllable Formation.</p> <p>5.3. Syllable Division.</p> <p>5.4. Functional Aspect of the Syllable.</p>	<p>1. What is the syllable?</p> <p>2. What theories of syllable formation do you know?</p> <p>3. What do you know about syllable formation?</p>	4	interactive	
6	<p>6.1. The Nature of Word Stress.</p> <p>6.2. Types of Word Stress.</p> <p>6.3. Degrees of Word Stress.</p>	<p>1. What is stress on the auditory, articulatory, and acoustic level?</p> <p>2. What types of word stress do you know?</p> <p>3. What is the difference between fixed and free type of word stress?</p> <p>4. How does stress perform constitutive, distinctive and recognitive functions?</p> <p>5. What are the rules of word stress in</p>	4	interactive	

		English?			
7	7.1. Definition of Intonation. 7.2. Components of Intonation. 7.3. The Structure of Intonation Pattern.	1. How is intonation defined? 2. What are the components of intonation? 3. What types of pauses are distinguished according to their length and function?	6	interactive	
8	8.1 Sentence Stress and Rhythm.	Speak on the sentence stress and rhythm.	6	interactive	

12.2. Ինքնուրույն աշխատանքների ուսումնամեթոդական քարտ

h/ h	Ինքնուրույնաշխատանքիքեման երբ	Ուսումնասիրվ ող հարցեր	Աշխատանք ի տեսակը ⁹	Ներկայացմանժամկետնե րբ	Ստուգմանձև ը	Գրականությու ն ¹⁰
1.	The differences between accents of English, GA, and RP	Հետազոտությա ն ընթացքում առաջացած հարցերի քննարկում և պարզաբանում:	Ուժերատ, <u>Էսսե,</u> <u>Ինքնուրույն</u> <u>աշխատանք</u> <u>համացանցու</u> <u>մ</u>	Կիսամյակիրնթացքում, կամվերջում	Ինտերակտի վ հարցու ապատասխան ,, հարցախույզ	ՊԳ , ԼԳ

⁹ Տես 7-րդ կետի հինգերորդ պարբերությունը

¹⁰ Ըստ 12-րդ կետում նշված ցանկի, օր.՝ ՊԳ 1, ԼԳ 2 և այլն

2.	Transcription practice with weak forms				ՊԳ , ԼԳ
3.	Texts for phonetic transcription				ՊԳ , ԼԳ
4.	Modifications of consonants in connected speech				ՊԳ, ԼԳ
5.	The principal types of English pronunciation				ՊԳ, ԼԳ
6.	Assimilation				ՊԳ, ԼԳ
7.	English Intonation				ՊԳ, ԼԳ
8.	Consonant clusters				ՊԳ, ԼԳ
9.	Differences between American and British English				ՊԳ, ԼԳ
10.	The syllabic structure of English				ՊԳ, ԼԳ
11.	The accentual structure of English.				ՊԳ, ԼԳ
12.	Shifting Stress				

13. Դասընթացի նյութատեխնիկական միջոցների ապահովում¹¹

Ուսուրսի անվանումը	Ուսուրսի անվանումը, քանակը, նկարագրությունը (անհրաժեշտության դեպքում)
Լսարան (հատուկ կահավորմամբ)	
Նյութեր լաբորատոր աշխատանքների համար	
Սարքեր, սարքավորումներ	Համակարգչային սարքավորումներ, հուսալի ինտերնետ կապ;
Համակարգչային ծրագրեր	
Այլ	

¹¹Նշվում են սարք-սարքավորումների, համակարգչային ծրագրերի նկարագրությունները և քանակը, որոնք անհրաժեշտ են տվյալ դասընթացի ուսումնական գործընթացը կազմակերպելու համար

14. Գնահատում

Համալսարանում գործում է բակալավրիատի, մագիստրատուրայի և ասպիրանտուրայի ուսանողների գիտելիքների պարբերական ստուգման և գնահատման բազմագործոնային համակարգ, որի կիրառկաման հիմնական նպատակներն են՝

- կազմակերպել ուսումնառության համաշափ աշխատանքային գործընթաց, ապահովել գիտելիքների համակողմանի ստուգում, խթանել ուսանողի ինքնուրույն աշխատանքը,
- իրականացնել ինքնուրույն առաջադրանքների, ընթացիկ ստուգումների (ստուգաքննություններ), ուսումնական գործընթացի այլ բաղադրիչների հաշվառում հետադարձ կապի արդյունավետ մեխանիզմների ներմուծման միջոցով՝ ի նպաստ ուսումնառության գործընթացի բարելավման:

Համալսարանում գնահատման գործընթացը կանոնակարգվում է համաձայն գործող կարգի¹²:

14.1. Գիտելիքների ստուգման և գնահատման բաղադրիչներն են՝

- գործնական (սեմինար) և լաբորատոր աշխատանքների ընթացքում նրա ակտիվության և հմտությունների հաշվառում և գնահատում ընթացիկ ստուգումների միջոցով՝ առավելագույնը գումարային 40 միավոր,
- ինքնուրույն աշխատանքների (անհատական առաջադրանքներ) հաշվառում և գնահատում առավելագույնը գումարային 20 միավոր,
- դասընթացի ենթաբաժինների և ծրագրով նախատեսված այլ առաջադրանքների կատարման և յուրացման ընթացիկ ստուգում և գնահատում կիսամյակի ընթացքում (ընթացիկ քննություններ կամ ստուգաքննություններ)՝ առավելագույնը գումարային 40 միավոր,
- ստուգման արդյունքների ամփոփում գնահատման նշված բաղադրիչների արդյունքների հիման վրա և դասընթացի արդյունարար գնահատականի ձևավորում՝ առավելագույնը գումարային 100 միավոր:

14.2. Ուսանողների գիտելիքների ստուգում.

Դասընթացն ամփոփվում է ստուգաքննություն:

Քննությամբ ամփոփվող դասընթացն ավարտվում է կիսամյակի 2 քննության միջոցով և մյուս բաղադրիչների գնահատումների արդյունքներով:

Ստուգաքննությունը ամփոփվող դասընթացն ավարտվում է կիսամյակի ընթացքում ուսումնական նյութի յուրացման աստիճանը որոշող 2 ընթացիկ ստուգումների և

¹²«Կանաձորի Հ. Թումանյանի անվան պետական համալսարան» հիմնադրամիուսանողների գիտելիքների ստուգման, գնահատման և հաշվառման կանոնակարգ»(ընդունված ՎՊՀ-ի գիտական խորհրդի կողմից 30.06.2022թ.),

մյուս բաղադրիչների գնահատումների արդյունքներով:¹³

14.3. Հարցաշար (ըստծրագրի)

1. The theory of phonetics
2. Phonetics and phonology
3. Branches of phonetics
4. Speech mechanism
5. The theory of phoneme
6. Intonation
7. Standard English and RP
8. Reduction
9. Aspiration
10. Assimilation
11. Types of assimilation
12. Degrees of assimilation
13. Principles of phonetic classification

Ա)1-ին ընթացիկսույզում (կիսամյակի-----շարաթվարնթացրում)

▪Ընդգրկվածթեմաները.

1. The organs of speech and their functions. Four aspects of speech sounds.
2. Classificatory principles of English consonants as the basis for the phonological oppositions in the system of English consonant phonemes.
3. Classificatory principles of English vowels as the basis for the phonological oppositions in the system of English vowel phonemes.
4. Differences in articulation basis of English and Russian vowel and consonant phonemes.
5. The definition general characteristics and structure of syllables.
6. The definition of the syllable. General principles of classification of syllables. Types of syllables.
7. The definition of the syllable. Functional characteristics of syllables.
8. The definition of the syllable. The expiratory theory of syllable formation.
9. The definition of the syllable. The relative sonority theory of syllable formation.
10. The definition of the syllable. The muscular tension theory of syllable formation.
11. The definition of the syllable. The three types of consonant theory of syllable division.
12. The definition of the syllable. The loudness theory of syllable formation.

Բ)2-րդ ընթացիկսույզում (կիսամյակի-----շարաթվարնթացրում)

Ընդգրկվողթեմաները.

1. The definition and general characteristics of word-stress. Terms synonymous to stress.
2. The definition of word-stress. The classification of word-stress according to its relevant features.
3. The definition of word-stress. The classification of word-stress according to its position.
4. The definition of word-stress. The degrees of word-stress.
5. The definition of word-stress. Accentuation tendencies of English.
6. The definition of word-stress. Functional characteristics of word-stress.

¹³Կիրառվում է կամ առաջին, կամ երկրորդ պարբերությունն ըստ դասընթացի ամփոփման ձևի:

7. The definition if intonation. Voice tambre and temporal characteristics of intonation.
8. The definition of intonation. Speech melody as a component of English intonation.
9. The definition of intonation. Sentence stress as a component of English intonation.
10. The definition of intonation. Rhythm as a component of English intonation.
11. The definition of intonation. Functional characteristics of intonation.
12. The definition of intonation. Unemphatic and emphatic intonation.
13. The definition of a syntagma and its general characteristics.
14. The definition of a syntagma The head, pre-head, tail as elements of a syntagma.
15. The nucleus of a syntagma. The principle nuclear tones in English.
16. Standard pronunciation of English and its regional variants. Received Pronunciation and non-RP dialects.
17. National variants of English pronunciation. The main types of American pronunciation.
18. The main differences between Received Pronunciation and General American pronunciation.

Ընթացիկ և ամփոփիչստուգմաննյութեր՝

բովանդակությանսահմանմամբ

«Տեսականինշյունաբանություն» առարկայի ընթացիկստուգմանտարբերակինմուշ

և ամփոփիչքննությանհարցաշար

Ընթացիկստուգմաննմուշ

14.4. Գնահատմանչափանիշները¹⁴.

- Տեսականզիտելիքները.....:
- Գործնականաշխատանքները.....:
- Սեմինար պարապմունքները.....:
- Լաբորատորաշխատանքները....:
- Ինքնուրույն աշխատանքը....:

---

¹⁴Լրացվում է ըստ ամբիոնի /դասախոսի որոշման

ՎԱՆԱՉՈՐԻ Հ. ԹՈՒՄԱՆՅԱՆԻ ԱՆՎԱՆ ՊԵՏԱԿԱՆ ՀԱՄԱԼՍԱՐԱՆԻ ՀԻՄՆԱԴՐԱՄ

ԴԱՍԸՆԹԱՑԻ ՀԱՄԱՌՈՏ ՆԿԱՐԱԳՐԻՉ

Մասնագիտություն՝

023102.00.6 Օտար լեզու և գրականություն

/դասիչ, մասնագիտության լրիվ անվանումը/

Կրթական ծրագիր՝

023102.02.6 Անգլերեն լեզու և գրականություն

/դասիչ, կրթական ծրագրի լրիվ անվանումը/

Որակավորման աստիճան՝

բանասիրության բակալավր

/բակալավր, մագիստրատուրա/

Վանաձոր 2023

Դասընթացիրվանիշը, անվանումը	ՕԼԳ/Բ-065 «Գործնական հնչյունաբանություն» ԴԱՍԸՆԹԱՑԻ		
Դասընթացինհատկացվողկրեդիտը	3 կրեդիտ		
Ուսումնառությանտարի / կիսամյակ	1-ին տարի, 1-ին կիսամյակ		
Ժամերիքաշխումը	Հսարանային	60	Դասախոսություն
	Բնքնուրույն	120	Սեմինար
	Ընդամենը	180	Լաբորատորիա
	Քննություն		Գործնականություն
Ստուգմանձևը			
Դասընթացինպատակը	<p>Հնչյունաբանությունը շատ կարևոր է անգլերենի ընդհանուր իմացության ապահովման գործընթացում: Առարկայի հիմնական նպատակն է ուսանողների մոտ ձևավորել արտասանական ունակություններ, ունկնդիրների բանավոր վերարտադրելու և զանազան վերլուծությունների ենթարկելու հմտություններ, որոնք ավելի են դյուրին դարձնում անգլերեն լեզվի տիպականությունը:</p> <p>«Անգլերենի հնչյունաբանություն» առարկայի ուսումնասիրման խնդիրը կազմված է անգլերեն լեզվի հնչյունական և առոգանական առանձնահատկությունները, դրա հետ մեկտեղ, ուսանողների մոտ զանավոր խոսքը: Ուսանողը պետք է կարողանա հստակ արտասանել լեզվի հնչյունները, հատուկ առոգանությամբ վերարտադրել ցանկացած տեքստ, ինչպես նաև, ազատ հաղորդակցվել անգլերեն լեզվով:</p>		
Դասընթացիվերջնարդյունքները	<p>Դասընթացը ներառում է կրթական ծրագրի հետևյալ վերջնարդյունք (Ներառյալ գիտելիք):</p> <ul style="list-style-type: none"> • անգլերեն լեզվի հնչյունական համակարգի մասին, որն անհրաժեշտ է անգլերենի՝ որպես օտար լեզվի դասավանդման համար • անգլերեն լեզվի հնչյունական և առոգանական առանձնահատկությունները՝ դրսնորման բանավոր և գրավոր ձևերում <p>Հմտություն</p> <p>Ուսանողը պետք է կարողանա հստակ արտասանել անգլերեն լեզվի հնչյունական հատուկ առոգանությամբ վերարտադրել ցանկացած ոճի տեքստ, ինչպես նաև ազատ հաղորդակցվել անգլերեն լեզվով:</p> <p>Կարողությունակություն</p> <ul style="list-style-type: none"> • կատարել ինքնուրույն եզրակացություններ, համեմատություններ գուգահեռներ անցկացնի դրանց միջև 		

	<ul style="list-style-type: none"> ցուցաբերել տեսական հնչունաբանության մեթոդին համապատասխան գիտական մտածողություն տարրերակելնախաղասությանինչերանզընթիթմական խմբերը, հարցականախաղասություններիտեսակները, հասկանալզեղվածանդամներովնախաղասությունները, փոխկապակցվածհարցերիշարքը, ինչպեսնաևտարրերակել պաշտոնականնոչպաշտոնականտեղեկատվությունը 								
Դասընթացիրովանդակությունը	<table border="1"> <tr> <td data-bbox="536 557 743 833">1</td><td data-bbox="743 557 1588 833"> 1.1 Introduction to Phonetics 1.2 Organs of Speech and their Functions </td></tr> <tr> <td data-bbox="536 833 743 1221">2</td><td data-bbox="743 833 1588 1221"> 2.1 Classification of Speech Sounds. 2.2 Classification of English Consonant Phonemes 2.1 Classification of Speech Sounds. 2.2 Classification of English Consonant Phonemes </td></tr> <tr> <td data-bbox="536 1221 743 1641">3</td><td data-bbox="743 1221 1588 1641"> 3.1 Classification of English Vowel Phonemes 3.2 Articulation of English Vowels and Consonants 3.1 Classification of English Vowel Phonemes 3.2 Articulation of English Vowels and Consonants 3.1 Classification of English Vowel Phonemes </td></tr> <tr> <td data-bbox="536 1641 743 2059">4</td><td data-bbox="743 1641 1588 2059"> 4.1. The Mechanism of Articulatory Transition of Phonemes in Connected Speech. 4.2. Assimilation. Types of Assimilation. 4.3. Elision and Reduction. 4.4. Sound Alternations </td></tr> </table>	1	1.1 Introduction to Phonetics 1.2 Organs of Speech and their Functions	2	2.1 Classification of Speech Sounds. 2.2 Classification of English Consonant Phonemes 2.1 Classification of Speech Sounds. 2.2 Classification of English Consonant Phonemes	3	3.1 Classification of English Vowel Phonemes 3.2 Articulation of English Vowels and Consonants 3.1 Classification of English Vowel Phonemes 3.2 Articulation of English Vowels and Consonants 3.1 Classification of English Vowel Phonemes	4	4.1. The Mechanism of Articulatory Transition of Phonemes in Connected Speech. 4.2. Assimilation. Types of Assimilation. 4.3. Elision and Reduction. 4.4. Sound Alternations
1	1.1 Introduction to Phonetics 1.2 Organs of Speech and their Functions								
2	2.1 Classification of Speech Sounds. 2.2 Classification of English Consonant Phonemes 2.1 Classification of Speech Sounds. 2.2 Classification of English Consonant Phonemes								
3	3.1 Classification of English Vowel Phonemes 3.2 Articulation of English Vowels and Consonants 3.1 Classification of English Vowel Phonemes 3.2 Articulation of English Vowels and Consonants 3.1 Classification of English Vowel Phonemes								
4	4.1. The Mechanism of Articulatory Transition of Phonemes in Connected Speech. 4.2. Assimilation. Types of Assimilation. 4.3. Elision and Reduction. 4.4. Sound Alternations								

5	5.1. The Phenomenon of the Syllable. 5.2. Syllable Formation. 5.3. Syllable Division.
6	6.1. The Nature of Word Stress. 6.2. Types of Word Stress. 6.3. Degrees of Word Stress.
7	7.1. Definition of Intonation. 7.2. Components of Intonation. 7.3. The Structure of Intonation Pattern.
8	8.1. Sentence Stress and Rhythm.

Գնահատմանմեթոդները և
չափանիշները

Գիտելիքների ստուգման և գնահատման բաղադրիչներն են՝

- ուսումնական գործնթացին ուսանողի մասնակցության ասսգնահատում դասերին հաճախումների հաշվառման միջոցով՝ առավելագույնը գումարային 20 միավոր,
- գործնական (սեմինար) և լաբորատոր աշխատանքների ընթանրա ակտիվության և հմտությունների հաշվառում և գնահատում ընթացիկ ստուգումների միջոցով՝ առավելագույնը գումարային 2 միավոր,
- ինքնուրույն աշխատանքների (անհատական առաջադրանքների հաշվառում և գնահատում առավելագույնը գումարային 20 միավոր),
- դասընթացի ենթաբաժինների և ծրագրով նախատեսված այլ առաջադրանքների կատարման և յուրացման ընթացիկ ստուգում գնահատում կիսամյակի ընթացքում (ընթացիկ քննություններ կամ ստուգաքններ)՝ առավելագույնը գումարային 40 միավոր, ստուգման արդյունքների ամփոփում գնահատման նշված բաղադրիչների արդյունքների հիման վրա և դասընթացի արդյունարար գնահատականի ձևավորում՝ առավելագույնը գումարային 100 միավոր:

Գրականություն

Պարտադիր-

	«English Phonetics. A theoretical course	
2	Peter Roach «English Phonetics and phonology, Cambridge,	
3	Peter Roach, «Phonetics, Oxford	
4	O. Akhmanova, L`udmilaMinaeva «An outline of English Phonetics	
5	J.O.Catford «A practical introduction to phonetics, Oxford,	

Լրացնիցիւ-

1	H.G.Widdowson «Linguistics, Oxford	2009
2	V. Vassilyev «English Phonetics, Moscow	1980
3	O'Connor, «Phonetics, Great Britain	1973